

Олександр СТРУМЕЦЬКИЙ

аспірант за освітньо-науковою програмою
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – Руслан АВГУСТИН, д-р. екон. наук,
професор, виконуючий обов'язки завідувача кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

**ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

В умовах сучасних трансформаційних процесів, спричинених воєнною агресією, економічною нестабільністю та поглибленням кризових явищ, територіальні громади стають ключовими суб'єктами забезпечення стійкості держави та локального соціально-економічного розвитку. Децентралізаційні процеси значно посилили роль органів місцевого самоврядування у формуванні економічної політики на місцевому рівні, що актуалізує необхідність пошуку нових управлінських механізмів, здатних забезпечити адаптивність громад до сучасних викликів. За таких умов особливого значення набуває інноватизація системи публічного управління, орієнтована на впровадження сучасних цифрових, організаційних та інституційних інструментів розвитку територій.

Сучасні підходи до управління соціально-економічним розвитком територіальних громад повинні базуватися не лише на традиційних механізмах бюджетного забезпечення, а й на формуванні інноваційної моделі розвитку, яка передбачає активізацію підприємницької діяльності, розвиток локальних економічних кластерів, підтримку малого та середнього бізнесу, залучення міжнародних інвестиційних ресурсів та розвиток міжсекторного партнерства [1]. У сучасних умовах громади мають трансформуватися із переважно адміністративних одиниць у самодостатні центри економічного розвитку, здатні ефективно

управляти власними ресурсами та забезпечувати конкурентоспроможність території [2].

Особливої актуальності набуває цифровізація публічного управління як один із базових інструментів підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування. Використання цифрових платформ управління громадою, електронних сервісів, систем моніторингу бюджетних ресурсів, електронного документообігу та механізмів електронної демократії сприяє підвищенню прозорості управлінських процесів, покращенню якості адміністративних послуг та активізації громадської участі у прийнятті управлінських рішень.

Важливим напрямом інноватизації публічного управління є формування сприятливого середовища для розвитку підприємництва [3]. В умовах війни саме малий та середній бізнес забезпечує гнучкість локальної економіки, створення нових робочих місць та наповнення місцевих бюджетів [4]. У зв'язку з цим органам місцевого самоврядування доцільно активізувати програми підтримки релокованих підприємств, створювати локальні бізнес-хаби, індустріальні парки, центри підтримки підприємництва та механізми грантового фінансування для започаткування нових бізнес-ініціатив.

Одним із ключових викликів для громад у сучасних умовах залишається дефіцит трудового потенціалу, спричинений міграційними процесами, мобілізацією та демографічними втратами. Тому важливим напрямом публічного управління стає реалізація програм розвитку людського капіталу, які повинні включати професійну перепідготовку населення, підтримку молодіжного підприємництва, розвиток освітньо-професійних центрів, стимулювання зайнятості внутрішньо переміщених осіб та формування сучасних компетентностей у сфері цифрової економіки.

У контексті післявоєнного відновлення територій особливу роль відіграє стратегічне планування розвитку громад на засадах смарт-спеціалізації. Такий підхід дозволяє визначати конкурентні переваги території, концентрувати ресурси на пріоритетних

напрямах розвитку та формувати інноваційні точки економічного зростання. Важливо, щоб процес стратегічного планування здійснювався із залученням широкого кола стейкхолдерів – представників бізнесу, громадських організацій, наукового середовища та мешканців громади.

Проведений аналіз свідчить, що в умовах воєнних викликів ефективність публічного управління значною мірою визначається здатністю органів місцевого самоврядування швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища, формувати антикризові механізми підтримки економіки та забезпечувати стійкість локального розвитку. Позитивна динаміка відновлення підприємницької активності у прифронтових регіонах підтверджує, що навіть за умов значних ризиків громади здатні забезпечувати поступове економічне відновлення за умови впровадження інноваційних підходів до управління.

До перспективних інструментів інноватизації публічного управління доцільно віднести:

- впровадження цифрових платформ управління розвитком громади;
- створення центрів підтримки інновацій та підприємництва;
- розвиток механізмів державно-приватного партнерства;
- використання грантових програм міжнародної технічної допомоги;
- формування смарт-громад та цифрових екосистем;
- підтримку релокованого бізнесу;
- розвиток локальних кластерів;
- запровадження програм кадрового відновлення територій;
- стимулювання інвестиційної привабливості громад;
- розвиток інструментів партисипативного управління.

Отже, інноватизація публічного управління соціально-економічним розвитком територіальних громад є необхідною умовою забезпечення їх економічної стійкості, конкурентоспроможності та ефективного післявоєнного відновлення. Використання сучасних управлінських інструментів, орієнтованих на цифровізацію, партнерство, підтримку бізнесу та

розвиток людського капіталу, сприятиме формуванню адаптивної та інноваційно орієнтованої моделі розвитку громад.

Список використаних джерел:

1. Августин Р., Демків І., Струмецький О. (2025). Базисні положення формування інструментів управління економічним розвитком територіальних громад. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. Том 342, № 3(1), 2025, 198-204. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3\(1\)-29](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(1)-29)
2. Августин Р., Демків І., Струмецький О. (2025). Проблемні аспекти управління економічним розвитком територіальних громад Modeling the development of the economic systems, 4, 8–13. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-18-1>
3. Августин Р.Р. Теоретико-методологічні засади та прикладні інструменти державної політики системної детінізації економічних відносин в Україні: монографія. Тернопіль: Крок, 2017. 309 с.
4. Августин Р. Р., Демків І. О. Модернізація громадської інституційно-організаційної системи менеджменту в сфері розвитку внутрішнього ринку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2023. Вип. 36. С. 322-327.